

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

V legislatura

Setè període

Sèrie P - Número 102

Dijous, 10 de desembre de 1998

Ple del Parlament

PRESIDÈNCIA DEL M. H. SR. JOAN REVENTÓS I CARNER

Sessió plenària núm. 67

Í N D E X

Commemoració

del 50.^è aniversari de la Declaració universal dels drets humans

S U M A R I

La sessió s'obre a la una del migdia i cinc minuts.

1.Commemoració del 50.e aniversari de la Declaració universal dels drets humans (punt únic de l'ordre del dia.) (13:05)

El president pronuncia un discurs commemoratiu del 50.e aniversari de la Declaració universal dels drets humans.

7047

Intervenció del G. Mixt: Sr. Colom i Colom.

7047

Intervenció del G. Mixt: Sra. Olivares i Usac.

7048

Intervenció del G. Mixt: Sr. Lora i Lillo.

7049

Intervenció del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya: Sr. Carod-Rovira.

7049

Intervenció del G. P. d'Iniciativa per Catalunya - Els Verds: Sr. Ribó i Massó.

7051

Intervenció del G. P. Popular: Sr. Curto i Casadó.

7052

Intervenció del G. Socialista: Sr. Clotas i Cierco.

7054

Intervenció del G. P de Convergència i Unió: Sr. Camps i Rovira.

7055

Intervenció del president de la Generalitat.

7057

Intervenció del president.

7060

La sessió s'aixeca a dos quarts de tres de la tarda i dotze minuts.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 67

La sessió s'obre a la una del migdia i cinc minuts. Precedeix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i per la lletrada Sra. Andreu i Fornós.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat, acompanyat dels consellers de la Presidència, de Governació, d'Economia i Finances, d'Ensenyament, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social, d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i de Treball, la consellera de Justícia i els consellers d'Indústria, Comerç i Turisme, de Benestar Social i de Medi Ambient.

ORDRE DEL DIA

– Commemoració del 50.e aniversari de la Declaració universal dels drets humans.

El president

Senyores i senyors diputats, s'obre la sessió plenària commemorativa del cinquantè aniversari de la Declaració universal dels drets humans.

Hi ha moments en la vida de les institucions en què convé parlar especial atenció als símbols que les distingeixen. Avui, 10 de desembre de 1998, és un d'aquests moments especials. I ho és perquè el nostre Parlament, des del moment de la seva recuperació i represa, ha volgut tenir com a referència de la seva activitat la Declaració universal dels drets humans. De tal manera és així que, l'any 1982, va aprovar una resolució per la qual s'acordava commemorar anualment la data rellevant del 10 de desembre pel fet de ser l'aniversari de l'aprovació i la proclamació de la Declaració universal dels drets humans. Així ho hem vingut fent cada any des d'aleshores, i amb més raó, doncs, ho fem en l'any del cinquantenari, amb la solemnitat que mereix l'efemèride.

La tradició d'aquesta commemoració al Parlament de Catalunya ha volgut lligar la vocació de la Declaració universal amb dues efemèrides més pròximes a nosaltres esdevingudes en aquesta època de l'any.

En primer lloc, l'aniversari de la constitució provisional del primer Parlament de Catalunya, esdevinguda el 6 de desembre de 1932, que representa una fita de gran simbolisme, pel que va tenir d'expressió de la continuïtat nacional de Catalunya després de més de dos-cents cinquanta anys de no disposar d'un òrgan de representació de la sobirania del nostre poble.

En segon lloc, també evoquem l'aniversari del referèndum de la Constitució de 1978, que va obrir una nova etapa democràtica de la nostra vida col·lectiva, consagrant el principi de la sobirania popular, el ple reconeixement dels drets fonamentals i de les llibertats públiques i el dret a l'autogovern de les nacionalitats i regions. Als vint anys de la seva aprovació, i més enllà dels diferents balanços que es puguin fer des de la pluralitat de posicions polítiques representades en aquest Parlament, és bo recordar que la Constitució de 1978 és la nostra referència més directament i jurídicament efectiva pel que fa als drets fonamentals.

Una referència que recull el nostre Estatut d'autonomia, en el seu article vuitè, quan proclama que els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i deures fonamentals establerts en la Constitució, i, més endavant, quan insta la Generalitat a promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què aquest s'integra siguin reals i efectives i a remoure els obstacles que impedeixin o dificultin llur plenitud.

Podem dir que el nostre sistema polític i el nostre ordenament jurídic descansen sobre la base del reconeixement efectiu dels drets humans, i tenen com a referència normativa superior la Declaració universal dels drets humans i els pactes i convencions internacionals que els desenvolupen i, com a referències més properes, la Constitució de 1978 i l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979. El Parlament de Catalunya és, en aquest context normatiu que l'obliga, un servidor dels drets humans. Crec que la seva legislació i la seva activitat d'impuls i control de l'obra de govern en tots aquests anys ha estat efectivament positiva per a l'arrelament i el creixement dels drets humans i, per tant, ha estat fidel a la seva vocació de ser la casa dels drets de tots els ciutadans i de totes les ciutadanes de Catalunya.

En tot cas, són els grups parlamentaris els protagonistes d'aquesta commemoració. I, fet aquest preàmbul, dono la paraula, en primer lloc, al Grup Mixt, i, en primer lloc, al diputat senyor Àngel Colom, per un temps màxim de sis minuts.

El Sr. Colom i Colom

Gràcies, senyor president. Senyores diputades, senyors diputats, quan ahir el Govern britànic decidia de concedir l'extradició del dictador Augusto Pinochet a l'Estat espanyol exemplaritzava perfectament, crec jo, la celebració de la Declaració universal dels drets humans, en el cinquantè aniversari de la seva promulgació, i la victòria de l'actuació en pro de la internacionalització dels drets humans i de la progressiva humanització i democratització de la societat internacional i del dret internacional.

Commemorem avui, en el Parlament de Catalunya, que, tal dia com avui, fa exactament cinquanta anys, l'Assemblea General de les Nacions Unides, en la seva Resolució 217-A, adoptava i proclamava solemnement la Declaració universal dels drets humans, que al llarg de tot aquest temps s'ha anat convertint en el veritable codi ètic de referència per a totes les actuacions humanes, i ha constituït, juntament amb la Carta de les Nacions Unides, el marc jurídic i institucional de la societat internacional contemporània. Fa poc, també, Barcelona acollia la conferència europea Ciutats pels Drets Humans, i adoptava el compromís..., l'anomenat Compromís de Barcelona.

Hem de dir, acte seguit, però, que, si bé en aquests últims cinquanta anys s'ha avançat globalment, el nostre món d'avui perpetua dissortadament la vulneració constant per part dels governs i per part d'estats, arreu, i àdhuc en els països més capdavaners i avançats, de l'esmentat codi ètic de referència que representa la Declaració universal dels drets humans i de tots els

pactes internacionals, protocols i convencions específiques que se'n deriven—de manera especial la Convenció sobre els drets de l'infant, àmbit aquest on la vulneració dels drets humans és, o esdevé, perversitat.

Creiem que en el món, i en aquest marc de commemoració mundial, el Ple que estem celebrant en el Parlament de Catalunya ha de significar, d'una banda, el compromís realment assumit per totes les forces polítiques de Catalunya, en representació de tota la nostra societat, de fer avançar en el nostre país el compliment de tots els drets que tenim com a ciutadans, i, evidentment, el compromís —i, aquest, crec que ens interessa, d'altra banda, molt— que ha de representar un moment de reflexió institucional —aquest Ple— conjunta del perquè se'ns nega encara als catalans, com a nació, un dret bàsic que deriva de la Declaració universal dels drets humans, com és el dret a l'autodeterminació. Hem de constatar la negació per part de la Constitució espanyola de reconèixer aquest dret col·lectiu del poble català i, per tant, el dèficit democràtic que això implica en aquesta Constitució i que un dia caldrà corregir —Constitució, d'altra banda, ho hem de recordar, empeltada fortament pels franquistes, que mai encara han demanat perdó pels quaranta anys de conculcació dels drets humans a l'Estat espanyol.

Fa poc, el Parlament de Catalunya, en una sessió solemne, en l'últim debat de política general, votava per molta majoria la Resolució a favor del dret a l'autodeterminació de la nació catalana. Crec que donava amb aquest vot tot el sentit a la commemoració solemne que fem avui en aquesta cambra. Queda exposat el compromís polític, jo diria que queda exposat el compromís de Catalunya, amb aquest acord del Parlament que fa poc hi va haver; caldrà ara avançar en les conseqüències d'aquest compromís.

Ens sembla important de recordar avui, aquí, aquest aspecte del desplegament de la Declaració universal en l'àmbit dels drets col·lectius. Es tractava de donar una forma jurídica, obligatòria, als drets ja reconeguts en la Declaració universal. Aquest nou instrument convencional obligatori es va concloure l'any 1966, amb l'adopció de dos pactes: el dels drets econòmics, socials i culturals, i el pacte dels drets civils i polítics. A ambdós, en l'article primer, exactament igual, hi apareix: «Tots els pobles tenen el dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret, determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.» I aquesta disposició es configura com un dret col·lectiu, com una condició indispensable per poder gaudir de la resta dels drets humans i de la resta de llibertats fonamentals.

Creiem que no fóra honest de lamentar-nos de la conculcació dels drets humans arreu del món i, en canvi, no assumir que això ha de començar a casa nostra, amb polítiques concretes per evitar i pal·liar l'existència del Quart Món a Catalunya; amb polítiques concretes per tal que, el dret bàsic al treball, el tingui tothom; amb polítiques concretes per evitar les múltiples i doloroses discriminacions socials que hi ha a casa nostra. Però, finalment, seria poc honest de reclamar el compliment d'aquest dret arreu del món i no reclamar-lo en la base

del dret no només individual i social, sinó col·lectiu, que és el de la lliure determinació de la nostra nació.

El segle XX ha estat el segle —i avui ho commemorem solemnement—, a la segona meitat, sobretot, en què la humanitat ha posat l'accent en els drets humans individuals. Jo faig un vot —crec que tots hem de fer un vot— perquè, el segle XXI, aquest accent s'estengui de manera especial..., evidentment, també, a la preservació dels drets humans individuals, però dels drets humans socials i dels drets humans col·lectius: seria un veritable codi ètic de referència mundial, penso que un pas essencial del conjunt de la humanitat. Faig vots, fem vots, crec, avui, al Parlament de Catalunya, perquè se segueixi en aquesta direcció.

Moltes gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. A continuació, li correspon la paraula a la diputada senyora Maria Olivares, per un temps màxim de dos minuts.

La Sra. Olivares i Usac

Gràcies, senyor president. Senyors, senyores diputades, aquest cinquantè aniversari de la Declaració universal dels drets humans, si més no hauria de servir per posar una vegada més en consideració com el seu compliment no es porta a terme en cap dels cent quaranta-un països compromesos: guerres, pobresa, injusta distribució de la riquesa, violència, tortures, tota classe d'injustícies socials. La responsabilitat i el compromís està en cada un de nosaltres, polítics i civils, la de lluitar per les igualtats de drets i la dignitat humana: la de les dones i la dels homes —no és fins a la Quarta Conferència, de Pequín, l'any 95, que els drets de les dones no eren encara considerats també com a drets humans—, i procurar, per tant, per l'eliminació de tota forma de discriminació i violència contra les dones i la infància, i perquè tothom pugui cobrir les necessitats bàsiques, que són l'alimentació, l'habitatge, el vestir, l'educació, la salut, l'accés a la cultura, la conservació de l'energia i la conversió d'agricultura capaç de pràctiques sostenibles que minimitzin les dependències de recursos no renovables i ecològicament perjudicials i formes restrictives de consum.

No podem ignorar que existeix una estreta vinculació entre el medi ambient i el desenvolupament socioeconòmic de les nostres futures vides: el desenvolupament sostenible facilita el dret a un entorn segur, saludable i sa. El reconeixement que és un dret, com l'autodeterminació dels pobles a determinar lliurement els seus estatuts polítics i el seu desenvolupament econòmic, social i cultural... Hem de ser conscients de les severes conseqüències per als drets humans que provoquen els danys mediambientals causats per la pobresa, el comerç internacional i la propietat intel·lectual. És ben clar que la violació dels drets humans porta a la degradació mediambiental i, a la vegada, la degradació mediambiental porta a la violació dels drets humans.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora diputada. A continuació, i també pel Grup Mixt, té la paraula el diputat senyor Fidel Lora, per un temps màxim de dos minuts.

El Sr. Lora i Lillo

Gràcies, senyor president. No són temps de paraules, són temps de fets concrets; no faré un discurs «políticista», faré un discurs de caràcter ètic. Avui, el cinquanta aniversari de la Declaració universal dels drets humans, és dia de commemoració, i el millor regal, la millor notícia, és l'inici del procediment judicial per a l'extradició de Pinochet a Espanya, acusat de genocidi, de tortures, d'assassinat; és un regal per al poble de Xile, però també per a tota la humanitat. A mi, en aquest moment, em ve el record d'un socialista, de Salvador Allende, però també –per què no?– em ve el record de tants i tants lluitadors catalans i espanyols que van lluitar contra la dictadura i que també van ser a la presó, i van ser, també, per part de la dictadura franquista, lluitant per les llibertats nacionals i socials, van ser també..., van patir presó i tortures.

La Declaració dels drets humans és un avenç important per aconseguir la llibertat i la felicitat de les persones; ha sigut un avenç, la seva declaració. Malgrat això, avui, mil tres-cents milions de persones viuen amb menys d'un dòlar al dia, trenta-cinc mil nens moren a diari per desnutrició, l'explotació infantil continua sent una realitat; mentre, les multinacionals continuen tenint més poder econòmic que molts estats.

Darrere les xifres, hi ha persones. És temps de fets, no de paraules, i crec que avui, aquí, al Parlament, entre tots, ens hauríem de regalar uns segons de silenci i de reflexió per connectar amb el sofriment que hi ha darrere de les xifres i darrere de les persones. (*L'orador serva silenci durant deu segons.*)

I, fet aquest silenci per connectar, per fer reflexió, la meua reflexió és que, aquest món, cal canviar-lo; que aquest món, tal com està organitzat, és inhumà. Cal transformar el món, i cal començar per Catalunya, per aquest petit país, per tal d'ajudar que tot el món pugui ser més humà, més d'acord amb els drets humans.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. A continuació, i pel Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula el diputat senyor Josep-Lluís Carod-Rovira, per un temps màxim de deu minuts.

El Sr. Carod-Rovira

Moltes gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats. Antoni Rodríguez, dinou anys; Victorià Ruiz, vint-i-cinc anys; Antoni Casas, vint-i-vuit; Eugeni Mansilla, vint-i-set; Joan Clota, quaranta; Josep Ramírez, trenta-un anys: afusellats. Josep Soler i Martí Gisbert, executats a garrot vil. És l'any 1948 i som a Catalunya, el mateix any en què s'aprova la Declaració universal dels drets humans; el mateix any en què un científic pacífic i venerable, de nom Pompeu Fabra, mor en terra catalana, però a l'exili; el mateix any en

què a Barcelona, a València, a Palma de Mallorca i a tants llocs, grups reduïts de ciutadans es reuneixen en secret en cases particulars, o en algun restaurant còmplice, com a molt un cop al mes, per dur a terme una activitat subversiva segons la legalitat espanyola de l'època: llegir poemes en català. Des de la clandestinitat es convoca el concurs de poesia Bartomeu Rosselló-Pòrcel, i veu la llum la revista en català *Temps* i l'experiència artística de Dau al Set. Amb voluntat de normalitat nacional, enmig de les dificultats de tot ordre, es crea la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Amb moral de derrota, davant la magnitud de la desfeta col·lectiva, Salvador Espriu escriu el que es pensa que serà el darrer testament literari d'una llengua nacional condemnada a desaparèixer: *Primera història d'Esther*. Hi fa sortir mots cultes, populars, dialectals, d'argot, perquè en el futur les generacions que vinguin puguin fer-se una idea de la riquesa de l'univers lingüístic que hi havia hagut en el seu país.

Han passat cinquanta anys d'aquella data, en què es vulneraven reiteradament els drets humans a tot l'Estat espanyol, vulneració que en el nostre país va adoptar la forma d'intent deliberat de genocidi contra el poble català com a comunitat nacional i contra els seus components individuals, a tall personal. I això vol dir afusellaments, execucions a garrot vil, exili, desterrament, presó, tortures, apallissaments, tractes inhumans i degradants, persecució, expulsió del lloc de treball, degradació jeràrquica en l'activitat professional, apropiació de béns privats, famílies trencades i separades... El franquisme va ser això. El franquisme conculcador de drets humans va ser possible perquè hi va haver franquistes: franquistes espanyols, però també franquistes catalans. Les famílies relacionades amb el partit hegemònic als anys trenta, i amb les altres forces progressistes del catalanisme popular, tant polítiques com sindicals i culturals, van ser objecte d'una repressió constant per les seves idees. La part de la societat que representava la minoria d'oposició al Parlament de Catalunya va ser ben sovint marginada i castigada per la seva condició nacional de catalans. Tot Catalunya va patir, doncs, els crims del franquisme, i quan les primeres eleccions van arribar, el 77, el partit de la legalitat democràtica republicana, el partit de Macià i Companys, no va ser legalitzat per la nova legalitat democràtica, davant el silenci i l'atuïment d'altres formacions.

El reconfort moral que avui precisament sentim tants milions d'homes i dones arreu del món per la decisió britànica de deixar via lliure al procés d'extradició del dictador Pinochet no ens ha de fer oblidar que nosaltres vam patir també un altre Pinochet, durant més anys que aquest, i amb l'exercici reiterat d'una crueltat no pas inferior a la del militar xilè. «Qui perd els orígens perd la identitat», diu Raimon, i cap poble no pot bastir el seu futur sobre la desmemòria, el silenci, l'amnèsia o l'oblit col·lectiu. El franquisme va existir i la seva barbàrie va afectar la nostra vida: la personal, com a ciutadans i ciutadanes, però també la col·lectiva, com a país. En plena guerra contra el feixisme, molt abans que ho fessin els nazis a Gernika o a Londres, el franquisme va ser pioner en el bombardeig a ciutats, com Barcelona, Tarragona o Granollers, aquesta en dia de mercat. Durant quatre dècades, els drets humans més

7050

elementals van ser aquí vexats, destruïts, violats, i ningú no ha pagat mai per això. Ni penalment, ni moralment. Si nosaltres volem ser una societat madura i responsable, no podem fer-nos còmplices d'aquella vexació, d'aquella destrucció, d'aquella violació. La nostra memòria col·lectiva ens ho impedeix, la nostra dignitat com a poble ens hi obliga; no pot haver-hi una transició sincera de la dictadura a la democràcia sense el reconeixement públic de l'existència de la mateixa dictadura. Perquè... qui té por del seu reconeixement?

Si volem que aquest cinquantenari no es redueixi a un acte purament protocol·lari, ha arribat ja l'hora de dir les coses pel seu nom. Com va fer la França democràtica després del règim de Vichy, com va fer l'Alemanya en democràcia després de l'horror nazi, que van demanar perdó per les atrocitats comeses als seus compatriotes i als qui no n'eren, cal que l'Espanya democràtica tanqui una etapa de la seva història i demani perdó. Cal que el Govern espanyol d'ara, com a continuador inequívocament democràtic d'un estat autoritari, demani perdó a tots els ciutadans de l'Estat per la privació durant tants anys dels drets democràtics bàsics. Però també és imprescindible que ho faci, que ens ho faci, per la persecució duta a terme per tots els mitjans contra la llengua, la cultura i qualsevol expressió simbòlica de la identitat nacional d'aquest país.

Perdó, doncs, i Comissió de la Memòria, per poder saber, per poder conèixer i, sobretot, per restituir tot el mal ocasionat. Ara que alguns estats i alguns bancs procuren reparar el dany causat a la comunitat jueva, bé podem aspirar que l'Estat espanyol democràtic repari també, amb mesures pressupostàries i legals efectives, però també amb un gest moral conscient, tot el mal causat a aquest país per l'impacte violent en l'evolució i la vida normal de la seva llengua i cultura per un altre estat espanyol dictatorial. Només així la convivència es basarà en el fonament sòlid de la veritat i no en el sempre fràgil del silenci i la hipocresia o la por. El record de tanta i tanta gent, simbolitzats en qui va ser president d'aquesta cambra, Lluís Companys, i en el membre del Govern, Carrasco i Formiguera, víctimes innocents de la dictadura, han de pesar com una llosa sobre la nostra consciència mentre la sol·licitud de perdó no es produeixi i la reparació no es dugui a terme.

Faig, en nom del meu Grup, un allegat antifranquista; faig, doncs, un allegat a favor dels drets humans. Uns drets que, com apareix a la Carta internacional dels drets humans, editada per Nacions Unides, fa inseparables els drets individuals dels col·lectius, els de les persones dels drets dels pobles. La necessitat de supervivència per evitar la violència, la necessitat de benestar per evitar la misèria, la necessitat d'identitat per evitar l'alienació, la necessitat de llibertat per evitar la repressió, són l'expressió conjunta de la necessitat d'un sol dret: el dret a la vida amb dignitat. I, com diu el Pacte internacional de drets civils i polítics en el seu article primer: «Tots els pobles tenen dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret, determinen lliurement el seu estatus polític i procuren, també, el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.» I es refereix, també, a l'ús sense entrebancs del propi idioma, o al dret a tenir una vida cultural pròpia malgrat no disposar d'Es-

tat. Aquest és un pacte internacional signat per l'Estat espanyol, per al qual té, per tant, caràcter vinculant. I aquest dret és un dret al qual el nostre poble no renuncia, com recordà, explícitament, aquesta cambra, sense subterfugis, a proposta d'Esquerra, ara fa justament nou anys.

Aquest dret era punt essencial irrenunciable de l'Assemblea de Catalunya, organisme unitari contra la dictadura, i pertany a la cultura política d'aquest país i dels seus partits de tradició democràtica. És, per dir-ho amb paraules de la declaració fundacional del Partit Socialista de Catalunya, un dret inalienable i imprescriptible. Mai tan ben dit: ningú no ens el pot prendre ni negar, i no l'exercim un sol cop i prou.

No tindria sentit fer una fugida cap a l'exterior i autoenganyar-nos pensant que els drets humans, avui mateix, si de cas són violats enlloc, segur que ho són a fora. A la pràctica totalitat d'estats, com recorda Amnistia Internacional i altres organitzacions similars, s'hi incompleix el respecte degut als drets humans que ara commemorem. El manteniment de la pena de mort a la Constitució espanyola, ni que sigui en lleis penals militars en temps de guerra, els vulnera. I els vulnera el terrorisme d'Estat, i la violència domèstica contra les dones, i la misèria, i la fam, i la incultura, i l'agressió al medi ambient, i la desocupació, i la manca d'un habitatge digne. Les desigualtats socials, personals i territorials constitueixen una violació diària dels drets humans. I en els estats del Primer Món, com l'espanyol, la Llei d'estrangeria en vigència posa barreres a la immigració per accedir a la ciutadania, i li nega drets bàsics com el reagrupament familiar o la tutela judicial efectiva, en un context on el racisme latent aflora en ocasions en certs tics per part d'algun integrant dels cossos policials, algun funcionari públic o en una part de la societat.

El símptoma Pinochet, el dictador detingut, és una notícia excel·lent per entrar al tercer mil·lenni amb uns altres valors col·lectius, però també amb uns altres instruments penals, amb mecanismes de garantia i de protecció, de caràcter supraestatal, absolutament imprescindibles per fer respectar els drets humans i castigar-ne exemplarment els culpables, sigui on sigui que es produeixi el delictes.

Perquè això sigui possible, haurem de pujar amb un canvi cultural veritable, de respecte sincer a la humanitat, sense distinció de races, de gènere, de religió, de llengua, de condició nacional, de classe, de territori. Ens hi haurà d'ajudar el sistema educatiu i els mitjans de comunicació, conformadors de valors morals col·lectius.

I acabo. Això voldrà dir deixar enrere gestos d'un cinisme tan desfermat com ara concedir el premi Nobel de la Pau a Henry Kissinger, espònsor del cop d'estat contra el president Allende. Vendre armament al Xile de Pinochet, per més socialista que sigui el govern que ho faci, tot mantenint un escrupolós distanciament, amb mentalitat de no-ingerència, davant les matances a l'Europa iugoslava, a l'Àfrica o a qualsevol lloc, o instal·lar i mantenir indústries en països on es té la gent en condicions laborals infames, en règim de sobreex-

Punt 1

plotació infantil, en un marc degradant, vulnera els drets humans. Jugar el joc de la complicitat comercial, de la complicitat d'uns interessos econòmics o polítics, amb un Marroc que ocupa el Sàhara, o una Indonèsia que fa el mateix amb el Timor Oriental, sense llibertats polítiques reals a l'interior, vulnera els drets humans. I alguns d'aquests còmplices tenen accent català.

Des del Parlament d'un país que fa ja mil anys va promoure els pactes de Pau i Treva per alliberar de la violència certes víctimes inermes, o bé suspendre-la en dates determinades, fem vots perquè el segle XXI sigui el segle de la justícia i de la llibertat arreu del món, i perquè l'ONU no sigui una institució decorativa, sinó la garantia internacional del respecte als drets i llibertats.

No voldria acabar sense agrair públicament la tasca silenciosa, anònima, desinteressada, constant i solidària que, dia rere dia, a Catalunya o a fora, duen a terme tants compatriotes nostres a través de les organitzacions i institucions no governamentals més diverses. Ells, elles, fan possible que la vida sigui més humana i més feliç.

Moltes gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. A continuació, i pel Grup d'Iniciativa per Catalunya - Els Verds, té la paraula el senyor Rafael Ribó.

El Sr. Ribó i Massó

Gràcies, senyor president. Avui és un dia de celebració democràtica, és un dia de joia, és un dia de joia per recordar, fer memòria, mirar al passat, fer-ho amb els peus ben posats al present i, sobretot, amb una gran voluntat de futur. No són cinquanta anys, són molts més, són segles, de precursors i precureses avançats, de vegades titllats d'utòpics: Galileu i la llibertat d'expressió, els remences, els Levellers, Mary Wollstonecraft, aquesta gran desconeguda que aixeca la bandera de la igualtat de les dones en pla Revolució Francesa... Centenars i centenars de moviments socials que van aconseguir, primer, els drets civils, fa ja bastants segles; segon, els drets polítics –recordin que la primera vaga que es fa a la ciutat de Barcelona, l'any 1851, porta com a eslògan «associació o mort»–, i, en tercer lloc, els recentment conquerits en la història de la humanitat, drets socials i econòmics. No són cinquanta anys, són molts més, de plena celebració democràtica, de gent que, en la seva maduresa, avançant-se al seu temps, fins i tot patint tota mena d'incomprensions, sent titllats de fora de joc, van fer canviar les nostres societats.

Cert que fa cinquanta anys nosaltres no gaudíem dels drets humans. I així ho diu el nostre Estatut d'autonomia de Catalunya, en el seu preàmbul, quan ret homenatge a tots els precursors que varen lluitar, morir, varen ser empresonats o varen ser exiliats, perquè poguéssim gaudir, a partir de l'any 79, d'un estatut d'autonomia. Podríem fer aquí la veu col·lectiva de l'Amical de Mauthausen, dels excombatents, dels guerrillers,

d'aquells que jo significaria, com fa la literatura, buscant el rostre anònim de la multitud en el soldat de Pandora; d'aquells, com en Salvador Piera, que ens explica quan l'Antoni Creix li posava la pistola al pit, la hi baixava fins al cor i li deia que el volia fer morir més suaument, però encara li queden forces per escriure tranquil·lament –perquè ell va sobreviure– que el fracàs que representaren tantes detencions no pogué estroncar la il·lusió de poder estendre la resistència al règim pels confins del país.

Gràcies a aquests segles, i gràcies a aquesta gent, avui podem dir que és un dia de celebració democràtica. No avui, dia ics de desembre del 98: l'avui de totes les nostres vides, i, especialment, d'aquells que, per la seva edat, per davant nostre –i avui encara són presents aquí–, han estat en aquesta lluita en temps molt pitjors.

Tenim una democràcia consolidada, amb un text com és la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Els podem discutir, els podem modificar..., són dos textos molt sòlids en la història constitucional, política i social dels nostres respectius pobles. Són textos que, sens dubte, no poden amagar desequilibris, com cap constitució o cap text fonamental arreu del món. Hi ha desequilibris a escala mundial. A un dia de cotxe d'aquest Parlament, hi ha hagut encara, hi ha encara, genocidi, contra el poble de Kosovo o el poble de Bòsnia, i això hauria de ser una vergonya per a tots els que ens diem europeus. Hi ha pena de mort a països d'arreu, hi ha tortura, hi ha el divorci sencer entre democràcia i fam i, com diu Nelson Mandela, que ningú mai més es vegi forçat a triar entre pa i vots.

Però jo voldria reflexionar sobre una cosa molt més senzilla, i per nosaltres molt més estimada, com a grup parlamentari que vol actuar en la celebració democràtica quotidiana, que és sobre el fet que els drets humans –com ens ha recordat ara l'Alt Comandament de Nacions Unides– són universals, integrals, i cal que se'ls garanteixi. No són, només, drets polítics. Cal restaurar la simetria entre aquests drets humans. Els nostres textos fonamentals parlen d'igualtat sense discriminació: no parlen de la dona com un ser a qui atribuïm funcions inferiors per quedar a casa. Els nostres textos fonamentals parlen del dret al treball i de guanyar-se la vida dignament per a tothom: no parlen de les formes tan explotadores de les actuals ETT. O parlen d'un habitatge digne: no parlen de la dificultat d'emancipar-se, que va creixent entre la nostra joventut, també per raons de no trobar habitatge. Parlen de medi ambient i de l'acció dels poders públics per garantir-lo, no pas de negocis agressius que el deixen de forma irreversible per a futures generacions. Parlen d'uns criteris que no són els venuts, com a contraban; criteris inapel·lables de l'economia: cito Amartya Sen, premi Catalunya, però premi Nobel d'Economia, quan ens diu que, més que criteris econòmics, hauríem de parlar de capacitat, de llibertat, d'autonomia personal, per lluitar contra les desigualtats de sexe, de classe, de discapacitat, que són les qüestions més colpidores del món modern.

Tenim, doncs, desequilibris, forats socials, tenim més que motius per continuar aquella lluita, aquell combat de fa segles, no solament de cinquanta anys, per anar canviant la societat i anar assolint noves cotes d'allò

7052

que en diem drets humans. En vull citar un, d'exemple, per nosaltres paradoxal i, a més, revelador: la nostra concepció de catalanitat ja ha quedat anacrònica. La ciutadania a Catalunya hauria de ser ben diferent. Quan vora dues-centes mil persones d'altres continents, no pas per fer turisme ni per distracció, estan contribuint, com nosaltres, a construir aquest país, i se'ls neguen els drets més elementals, començant també pels polítics...

Com a polítics, com a parlamentaris, com a legisladors, com a governants, hem de mirar el present i el futur. Hem d'avançar en la modificació d'aquelles legislacions que avui impedeixen el desenvolupament dels drets humans. Hem d'impulsar tota mena d'executius, al nivell que sigui, per a una acció política, laboral, social, cultural, per a aquell compliment. Però, especialment, hem de mimar l'educació, els valors, la formació. En aquesta cambra, per artilugis reglamentaris, va ser dissortada la voluntat d'aquells que varen rebutjar entrar a discutir una proposició de llei sobre el foment de la pau a les escoles. En aquesta cambra, potser, ens hauríem d'amoïnar més sobre el vehicle comunicatiu audiovisual que hi ha a casa nostra, de valors que de vegades no certament fan avançar aquells drets humans o aquella consciència col·lectiva cap al futur.

I, sobretot, per damunt de tot, de totes les nostres senyeres, de tots els nostres sentits històrics, de tradició, de bagatge cultural o lingüístic, afirmem la interculturalitat del nostre país, que ha estat sempre una marca i que s'enriquirà sempre amb les aportacions de gent diferent. Com li diu Tahar Ben Jelloun a la seva filla: «Sàpigues que cada cara és un miracle, cada cara és única. No veuràs mai dues cares absolutament idèntiques. Què importa que siguin boniques o lletges? Això són coses relatives. Cada cara és el símbol de la vida.» Qualsevol vida mereix respecte. Ningú té dret a humiliar una altra persona, tothom té dret a la seva dignitat. Quan respectem algú, estem fent un homenatge, a través d'ell, a la vida, a tot el que té de bonic, de meravellós, de diferent i d'imprevisible. Quan tractem els altres amb dignitat, ens estem respectant a nosaltres mateixos. Tant de bo el valor que presidís Catalunya a partir d'aquesta commemoració fos aquest: el respecte a l'altre, a la vida.

Hi ha cotes molt importants a escala internacional que nosaltres també volem contribuir a impulsar. No deixarem de citar el cas Pinochet, el valor del jutge Garzón, el valor de tots aquells, com el Grup Parlamentari que els parla, que ens varem personar en l'acció popular quan ningú creia que allò pogués prosperar. Però també el valor de continuar exigint la justícia internacional per a genocides com Karadzic, com Suharto, sota la ideologia que sigui, aquells que han anat a assassinar les vides humanes, i aquells que, darrere dels que han assassinat, curiosament, liberals darrere els militars, com reconeixen avui els papers del Departament d'Estat dels Estats Units, són els que quedaran en la més profunda impunitat. Hem d'avançar –sembla utòpic, però hi hem d'avançar– cap a un govern mundial, no només amb un Consell de Seguretat que faci de bombar les nits que hi poden haver agressions: cap a un govern dels fluxos de capitals financers especulatiu, cap a un govern de justícia internacional, cap a un go-

vern de tracte just amb condonació de deute, cap a un govern que afirmi els drets dels pobles.

Acabo com he començat. Commemorem, celebrem, mirant endarrere, però mirant cap al futur, sobretot per actuar. Un catedràtic de la UNESCO a Catalunya, Vicenç Fisas, ens diu que ell no és partidari de celebrar aquesta commemoració, que queda molt per fer; que el que val és el treball quotidià, que és el que, encara que es poc agraït, és el que fa avançar més aquestes reivindicacions. Jo també crec que el que val és el treball quotidià. La nostra societat té milers i milers de persones; per això dic que aquesta és una celebració que, alegrement, lúdicament, estan lluitant pels drets humans aquí i a Centreamèrica, aquí i al cor d'Àfrica, aquí i al punt més distant de la terra, milers i milers de persones que hi ha en clandestinitat, com les de l'Associació de les Nacions Unides, o ara en legalitat, com les ONG, estan impulsant accions que sovint no tenen gaire reconeixement polític, ni parlamentari, ni pressupostari. Per això, jo convido que la celebració sigui a l'acció, a l'acció política per canviar.

Diu Norberto Bobbio que «és veritat que una cosa és lluitar i l'altra cosa és vèncer», però també és veritat que qui lluita ho fa perquè confia vèncer. Si no es té la mínima confiança, la partida està perduda abans de començar. Si després ens preguntem què passarà, a més de la confiança, hi ha una forma molt clàssica, i ell ens la recorda, que diu: «Calen conceptes justos, una gran experiència i, sobretot, molta bona voluntat.»

Gràcies, senyor president.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Popular, té ara la paraula el diputat senyor Josep Curto.

El Sr. Curto i Casadó

Senyor president, senyores i senyors diputats, en la solemnitat d'esta sessió plenària del Parlament de Catalunya que commemora els cinquanta anys de vigència de la Declaració universal dels drets humans vull expressar lo meu, lo nostre convenciment que els drets humans, en formar part de l'escala de valors o de les preferències existencials de la conducta humana, són reconeguts com a normals en la nostra societat, i en la posició més alta d'este reconeixement és quan té sentit parlar del respecte pels drets fonamentals de les persones. I amb estes consideracions la mateixa definició de les facultats humanes revela que estos són drets anteriors i prevalents la condició dels quals determina que pertanyen a la persona sense cap tipus de restricció i que, lluny de nàixer d'una concessió de la societat política, esta societat política, en tot cas, los ha de protegir i els de conservar.

Avui, com ha dit lo president del Parlament, fa cinquanta anys que l'Assemblea de les Nacions Unides va aprovar la Resolució que recull la Declaració dels Drets Humans i que, a més d'establir un codi de conducta, exposava la necessitat que la pau s'assentés en la protecció i en la promoció dels drets i deures fonamentals patrimoni dels sers humans. Se tracta, per consegüent, avui, de proclamar la seua universalitat més allà dels

països democràtics perquè esta és l'essència i el sentit profund des del seu reconeixement en l'origen de l'ONU, en lo Conveni de Roma de 1950 i en lo Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics de 1966. La gran aportació en lo seu dia de les Nacions Unides amb esta declaració de 1948 va consistir a elevar els drets humans a la categoria de llei internacional, transformant, a la vegada, una societat integrada només per estats en una comunitat constituïda per estats, per pobles i per persones. A la nostra societat estos drets i estes llibertats consagrats en la Declaració universal serveixen de criteri interpretatiu respecte de les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats públiques que la Constitució reconeix, i ja en lo seu preàmbul la Constitució proclama la protecció de pobles i de persones en l'exercici dels drets humans.

Des de qualsevol opinió política i jurídica los drets humans són los primers principis inspirats per la naturalesa que es poden considerar imprescriptibles, de virtut expansiva i de normativitat immanent, on la seua vinculació directa los fa obligatoris sense necessitat d'una intermediació legislativa. Parlo d'«imprescriptibles» perquè els drets humans no tenen termini per al seu exercici ni estan subjectes a cap tipus de caducitat; són facultats que pertanyen a la persona des que naix fins que mor i fins i tot abans de nàixer i després de morir. Me refereixo, també, a la seua virtut expansiva perquè en la mesura que la humanitat avança i progressa augmenta la sensibilitat, creix en número, millora la seua definició i es fa més intensa l'efectivitat dels mecanismes per a la seua aplicació i la seua protecció. Tant és així que principis i drets encunyats en una rama de l'ordenament s'estenen i s'assimilen per altres rames. És lo cas concret de la presumpció d'innocència, de clar origen penal, avui admès per extensió en l'ordre administratiu, en l'ordre fiscal, fins i tot en l'ordre civil, com pugui ser l'aplicació de mesures cautelars. I, en tercer lloc, parlo de normativitat immanent perquè els drets humans són objecte d'una vigència jurídica material i d'una aplicabilitat directa i substantiva. I, si la mateixa Constitució disposa al respecte la dignitat de la persona i els drets inviolables i, a la vegada, preceptua un mandat als poders públics de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat sigui real i efectiva, és missió sempre dels poders públics la garantia de la plena vigència dels drets humans en l'àmbit nacional i internacional en base a la llibertat i actuant contra qualsevol tipus de discriminació.

Tot balanç objectiu que es pugui fer de la Constitució o del projecte constitucional haurà de fonamentar-se en lo desenvolupament dels nostres drets i de les nostres llibertats. Per consegüent, coincideixo amb aquella afirmació que, relacionada amb los principis humans més elementals, expressa que la llibertat és allò que la societat té dret a fer i que l'Estat no té dret a impedir. Los drets humans no són limitats, sinó que, com a drets propis de la persona i, a la vegada, fonament objectiu de l'estructura de la societat i de l'estructura de l'Estat, tenen garantia normativa, garantia jurisdiccional, garantia institucional i garantia internacional. Per això, al cap de cinquanta anys de la Declaració universal tenim una visió, tenim uns antecedents per analitzar quines són les perspectives, los reptes i les noves possibilitats

que s'obren per a la dignitat humana, essència de la convivència democràtica, perquè, com és reconegut, no existeix un vertader respecte als drets humans sense una societat democràticament moderna i avançada ni tampoc sense unir estos drets a la idea d'igualtat, de justícia i de prosperitat com a elements bàsics d'una comunitat culta i harmònicament desenvolupada.

En commemorar este cinquantè aniversari amb actes institucionals, que com este que organitza el Parlament de Catalunya dignifiquen polítics, sectors d'opinió i persones i pobles amb caràcter general, val la pena la reunió de les nostres capacitats per a intensificar l'eficàcia en la gestió exterior en matèria de promoció de drets humans i drets fonamentals, de forma que este tipus d'accions determinin una autèntica prioritat impulsada per tota l'opinió pública en una sola consciència col·lectiva. Probablement nosaltres mai haurem de caure en allò de recolzar-nos en la indiferència per raó de la distància, sinó que, a la vista dels últims esdeveniments més lamentables en països que incompleixen lo dret internacional, amb violacions massives de drets humans i amb desviacions gravíssimes del dret humanitari, tot això mereix la crítica més oberta i requereix la major contundència en la decisió per fer efectiva la defensa d'estos drets més allà dels debats polítics, necessaris, en tot cas, per compartir les voluntats de fer respectar la dignitat de les persones.

Aquí, com s'ha dit també, estem immersos en lo que ha de tenir la consideració de drets humans, sobretot en allò que, referit a la dona i al xiquet, se concreta en les vuit mil denúncies presentades per agressions i maltractaments. Quaranta víctimes mortals en lo que va d'any significa que la violència, l'abús i la desigualtat que sofreixen la dona i el menor també és conculcació dels drets humans en lo nostre entorn més immediat. Però amb tota seguretat, si busquéssim una definició clara del que podria significar lo menyspreu a la persona, lo desafiament als drets i llibertats i la vulneració de l'ordre establert, quedaria expressada en les afirmacions del fill del general Pinochet en l'entrevista que nos va oferir la passada setmana el Canal 33. Però esta no és una referència solitària quan se parla de violacions de drets humans i de drets fonamentals; lo text de l'article de Fernando Savater a l'últim dominical del diari *El País* posa al descobert lo que ell denomina «lo rosari de la infàmia» quan relaciona els qui també són comparats en la vulneració de drets i de llibertats sense distinció ideològica. A estos fets, que poden representar la part negativa del balanç de la commemoració, se contraposa lo reforçament de les bases existents per al compromís d'un millor futur per a tota la societat i contribuir des de la nostra responsabilitat política a l'establiment de prioritats en la formació, en la informació i en lo coneixement dels drets humans fonamentals. Tingui's en compte que només un 7% de la població mundial coneix los trenta articles de la Declaració universal.

Amb estos criteris compartits i per tal de reforçar la solemnitat que mereixen cinquanta anys de drets humans de les Nacions Unides, s'ha creat, per decret de 1997, un comitè estatal, del qual forma part la Generalitat de Catalunya, amb la missió de coordinar les dife-

rents activitats commemoratives i amb la finalitat de difondre lo contingut de la Declaració universal. A totes les comunitats autònomes i, en concret, a Catalunya també la Generalitat ha creat una comissió que, constituïda per diferents organitzacions no governamentals, associacions i departaments de la mateixa Administració, entre altres, promou tot lo que, essencialment, és determinant a l'hora de remoure la consciència col·lectiva respecte dels drets humans com a drets fonamentals.

Avui existeix un ampli consens a explicar que la nostra és la societat del coneixement i de la informació, on les noves tecnologies de la informàtica i de la comunicació han transformat radicalment lo nostre model econòmic i social. Si al llarg del segle XIX lo grau de desenvolupament es va identificar amb la capacitat d'un país a transportar persones i mercaderies, al final del segle XX lo desenvolupament equival a la rapidesa a transportar informació. Doncs, bé, tot això, que té el seu fonament en les relacions econòmiques transnacionals, ha de ser aprofitat per resoldre qüestions de drets humans, també de naturalesa transnacionals, com a contribució al ple respecte de l'individu com a persona. Los drets humans no existeixen només pel simple fet d'estar proclamats o ratificats pels mateixos estats; los drets humans existeixen quan s'exerciten i només s'exerciten quan concorren les necessàries circumstàncies polítiques, socials i culturals. Si no és així, estos drets fonamentals són paper mullat.

Tinc per mi que, si bé és veritat que les institucions poden contribuir al perfeccionament de la societat com a tal, ningú ha aconseguit encara canviar la persona o la societat per la via del decret. Vull dir amb això que una concepció realista de la política és aquella que pretén ajudar la persona a ser més lliure, a elegir amb millor coneixement de causa i, a la vegada, a intentar convèncer, contràriament a imposar. A tots alguna vegada nos han preguntat: «Per a què estàs tu en política?» I la resposta senzilla a vegades se nos complica: «Per a canviar o millorar la societat des d'una acció honrada i transparent.»

La commemoració d'estos cinquanta anys de drets humans probablement sigui una bona oportunitat per a meditar sobre la pregunta, però, sobretot, per a reflexionar sobre el compliment de la resposta. Aspirem que la Declaració universal dels drets humans, que avui commemora el Parlament de Catalunya i que en lo seu origen va significar la carrera cap a la dignitat, sigui la referència moral per a la convivència i el progrés de tota la humanitat.

Moltes gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Socialista, té la paraula el diputat senyor Higinio Clotas.

El Sr. Clotas i Cierco

Molt honorable president, senyores i senyors diputats, Govern de la Generalitat, senyores i senyors, commemorem amb aquest acte el cinquanta aniversari de la

Declaració universal dels drets humans sabent que avui mateix, arreu del món, amb diverses veus, amb llengües diferents, de moltes maneres i en llocs ben allunyats, dones i homes de diversa condició compartim una mateixa esperança, una sola convicció: que el reconeixement de la dignitat intrínseca i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana són la base de la llibertat, la justícia i la pau al món.

La història dels drets humans és la història del combat prometeic per superar les condicions donades, les inèrcies establertes, les herències considerades immutables; és la història del progrés moral de la humanitat. L'aprovació de la Declaració va ser un triomf compartit per règims polítics, tradicions culturals i sistemes filosòfics i religiosos molt diferents, fins i tot en conflicte. Les circumstàncies històriques hi van ajudar, sens dubte; la Carta de les Nacions Unides es va fer sota el fort impacte de la Segona Guerra Mundial i la barbàrie nazi i es proposava refermar la fe en els drets fonamentals de l'home i la dona, en la dignitat i el valor de la persona humana, en la igualtat dels drets de les dones i dels homes, com també de les nacions grans i petites. La Declaració va suposar la formulació d'un codi moral comú i universal, era un gran pas cap a la formació d'una consciència universal capaç d'informar els ordenaments constitucionals i la legislació positiva de tots els estats del món. El pas següent era transformar els drets en normes jurídiques concretes que garantissin la seva protecció definitiva i efectiva.

Aquesta tasca fou assumida per Nacions Unides, que ha configurat un patrimoni jurídic comú universal, indivisible i independent. Aquesta no ha estat una tasca fàcil, i és molta, encara, la feina que queda per fer. El sistema operatiu de protecció dels drets és encara molt deficient, i resta efectivitat a la seva universalització i a la seva protecció real. No podem..., ni ens conformem amb allò aconseguit; ni podem ni ens resignem a no eradicar les injustícies i les desigualtats, que fan tan dolorosa l'existència de milions i milions de sers humans.

Pels socialistes, aquesta Declaració assoleix tot el seu significat sobre la base de la defensa unitària de les successives generacions dels drets humans. La primera d'aquestes generacions està formada pels drets individuals i civils, sobre la base de la idea del contracte social, que integrarà les llibertats de consciència, d'opinió i d'expressió, a més dels drets dels acusats i dels processats. La segona generació comprendrà el dret d'associació i el sufragi universal, aleshores masculí –parlo de finals del segle passat–, i ambdós afavoreixen la generalització dels drets civils i polítics i la progressiva participació dels treballadors i de les classes més populars en l'estat parlamentari representatiu. Els drets de terceres generacions suposen un avenç radical, per tal com són uns drets específics d'aquelles persones que no tenen la possibilitat de gaudir-ne si no és amb el suport públic, com ara el dret a l'educació, el dret a la salut o a la protecció en la vellesa; són uns drets que persegueixen una homogeneïtat social mínima. Més properament, han sorgit els anomenats «drets de les persones concretes», d'aquells que pertanyen a col·lectius identificables i els quals cal protegir perquè, per

raons distintes i complexes, es troben en inferioritat de condicions en les relacions socials. I els drets de la quarta generació afirmen la protecció de les dones, dels infants, de les persones grans, dels consumidors i usuaris, dels empresonats, dels disminuïts.

Els drets humans són una creació moral, el seu fonament és moral, però es complementen en el dret. El poder esdevé mediador, per incorporar-los al dret positiu i efectiu. Una societat democràtica és aquella que respecta la distinció i els àmbits d'acció de l'ètica pública i de l'ètica privada. Els drets humans constitueixen el nucli de les regles de joc d'aquesta distinció i d'aquesta societat.

El Grup Socialista vol, avui, plantejar, en aquesta solemne sessió, els reptes del present per a l'extensió dels drets humans. L'expressió «defensa dels drets humans» evoca actuacions i mobilitzacions davant els abusos contra la dignitat de les persones per part de règims antidemocràtics i dictatorials. Però no podem oblidar que conté, també, una dimensió molt més propera a la nostra pròpia realitat, la de Catalunya, en la nostra societat democràtica, on la defensa dels drets humans esdevé defensa de les minories. Les condicions de la moderna societat de mercat propicien l'aparició de minories no integrades, amb creences, valors i pautes de conducta compartides, com ara els immigrants, els grups racials, els pobres, els exclosos; d'altra banda, els nens al carrer, les dones maltractades... La seva situació d'exclusió o marginació o patiment comporta precarietat existencial, que exigeix la formulació de polítiques públiques preferents, aquí i en el Quart Món. Aquesta és una prioritat si volem evitar el sorgiment d'una societat dual, d'una societat partida, d'una societat dividida.

Ara, en el llindar del segle XXI, la defensa dels drets humans ha d'enfocar nous reptes, amb respostes tècniques i conceptes necessàriament innovadors. La concentració de la propietat dels mitjans de comunicació, els avenços experimentats pels mitjans de control de les activitats humanes o el progrés de les tècniques genètiques són realitats que comporten riscos importants per al desenvolupament dels drets humans. Sovint afecten drets vells, amb problemàtiques de realització efectiva noves, en la societat mediàtica, per exemple. La competència pel benefici introdueix greus riscos i perills per al dret a l'honor i el dret a la intimitat. També l'aplicació intensiva de les noves tecnologies a totes les esferes de la vida pot suposar nous atemptats als drets individuals.

La progressiva afirmació dels drets humans en el dret internacional contemporani ha propiciat que el principi bàsic de la sobirania dels estats es complementi amb el reconeixement constitucional de la dignitat intrínseca de tot ser humà. Els drets humans es conceben avui com uns drets universals, individuals, per sobre de les ideologies, les cultures i les creences religioses. L'avenç cap a la creació del Tribunal Penal Internacional obre esperances en la lluita contra la impunitat per jutjar els greus crims contra la humanitat. En aquest sentit, ahir es va produir –s'hi han referit altres portaveus– un pas molt important en aquest objectiu, que

estableix un precedent històric i dóna esperança a tots els que lluitem per la justícia i per la democràcia.

La Declaració universal dels drets humans és de tots, i, pel fet de ser de tots, incorpora, lògicament, accents diversos. És lògic, doncs, que aquí, en el Parlament de Catalunya, cadascun dels grups parlamentaris posi el seu propi accent en la percepció dels drets humans i, per tant, en l'acció per fer-los efectius. Quin és l'accent que posem els socialistes? El nostre accent es centra en el valor de la igualtat; la nostra lectura dels drets humans, la fem a través del prisma de la igualtat. És un accent en el qual ens reconeixem a nosaltres mateixos, però és un accent que no ens separa d'altres concepcions polítiques, perquè ni en tenim nosaltres l'exclusiva, ni pretenem tenir-la. Pels socialistes, el caràcter universal dels drets humans té, com a requisit previ, el reconeixement de la igualtat com a valor bàsic, perquè entenem que, sense aquesta condició de partida, els drets humans esdevenen paper mullat. La preeminència de la igualtat vol dir que cal tractar tots els sers humans com a igualment humans i que cal, per tant, considerar que la llibertat i el benestar, és a dir, els drets d'una persona, tenen el mateix valor que el de qualsevol altra persona.

Molt honorable senyor president, senyores i senyors diputats, aquesta celebració, la del cinquantè aniversari de la Declaració universal dels drets humans, lluny de cap cofoisme, perquè la història del segle XX ha estat marcada per la dialèctica civilització - barbàrie, ha de ser eina de memòria, però, sobretot, oportunitat per reafirmar el combat incansable per fer possible els grans principis d'igualtat, llibertat, justícia i solidaritat i transformar aquest món en un món millor i més igualitari.

Moltes gràcies, senyor president.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup de Convergència i Unió, té la paraula el diputat senyor Jaume Camps, com tots els altres, per un temps màxim de deu minuts.

El Sr. Camps i Rovira

Gràcies, honorable president. Senyores i senyors diputats, en nom del meu Grup Parlamentari, voldria superar la rememoració històrica de la carta magna dels drets humans i, fins i tot, superar l'examen del que han estat aquests cinquanta anys de vigència, més enllà de celebrar cada dia la seva globalització, la seva internacionalització, i més enllà també de deplorar les violacions que es produeixen en el Tercer Món, i també, selectivament, a la nostra Europa contemporània. En fer-ho, no puc deixar-me de retre homenatge a totes les dones i homes que al llarg dels temps han lluitat perquè aquests drets humans siguin una realitat, i, si m'ho permeten, en la meua condició de vicepresident de l'Associació de Nacions Unides a Catalunya, retre també homenatge a totes les organitzacions no governamentals que han lluitat en aquesta doble línia.

En proclamar la vigència dels drets humans avui, cal fer-se una pregunta: toca modificar-los? Entenem que no. Entenem que la prioritat ha d'ésser adequar els

mecanismes per a fer-la complir, abans de canviar-la. En aquest ordre d'idees, la posada en marxa del Tribunal Penal Internacional de caràcter permanent, creat a Roma el juny d'enguany, és peça clau per a superar l'encotillada doctrina de la no-ingerència en els afers interns, que amaga sovint mancances d'aplicació i greus violacions dels drets humans. Cal constatar –i tant de bo que l'afer i l'extradició del dictador Pinochet en sigui una excepció– que gairebé tots els estats porten ploma a l'ala a l'hora d'emprendre l'enjudiciament dels crims contra els drets humans. La mateixa història predemocràtica dels jutjadors, els interessos econòmics entrecreuat, la complexitat de les relacions polítiques bilaterals consagren sovint la impunitat de les violacions. La immediata posada en marxa d'aquest Tribunal és, doncs, una imprescindible per a l'aplicació real dels drets humans; més, fins i tot, que les necessàries reformes estructurals de Nacions Unides, com l'ampliació del seu Consell de Seguretat i la desaparició del dret de veto.

Ens cal ara, si hem afirmat l'establiment dels mecanismes per complir la carta com a prioritari a la seva modificació, entendre que, tanmateix, cinquanta anys de vigència i els canvis que entoma el món obliguen, potser, a una relectura. En termes globals –i no m'hi estendré, perquè ja n'ha parlat precisament el senyor Clotas en el seu discurs–, ens cal, abans d'aquesta relectura, a la proclamació de la Declaració de 1948, incorporar-hi uns paràmetres ètics, uns referents comunament acceptats, que ens portin cap a una nova cultura internacional dels deures, de les obligacions i de les responsabilitats. Aquesta haurà d'emmarcar aquest nou codi ètic, haurà d'emmarcar l'actuació de les administracions, públiques i privades. S'han fet passes en aquest consens per descriure aquest nou codi ètic; les explicava suara: des de les multinacionals, que han de ser respectuoses amb els països amfitrions respecte a l'ecosistema, fins al món científic, que ha de respectar la clonació prohibida per les Nacions Unides; a la tercera edat, la protecció dels drets de la dona, els nens, els incapacitats, el comerç d'armes. Però, un cop complementada aquesta cinquantenària Declaració, crec que no és obstacle, ans al contrari, en marcar la seva universalitat, veure quina relectura cal fer-ne en el context nacional de Catalunya. Vull fer-ho, i és molt lògic, com a nacionalista català, integrant d'un grup parlamentari nacionalista, format per dos partits de la mateixa ideologia, com Convergència Democràtica de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya. Aquesta relectura en clau catalana, la faré de Catalunya enfora, pel que fa a l'àmbit dels drets civils i polítics; més en concret, de l'exercici del dret d'autodeterminació. I, pel que fa als drets anomenats «de segona generació», els drets econòmics, socials i culturals, els contemplaré globalment de Catalunya endins. Dit sigui que això és simple ordenació, perquè ambdós àmbits de drets són absolutament complementaris i indissociables.

Entenem que cal redefinir el dret d'autodeterminació en el nou ordre mundial i en el nostre context. Les resolucions aprovades per aquesta cambra l'any 1988 i en guany, en aquest mateix període de sessions, reiteren el dret inalienable i imprescriptible de Catalunya a la seva autodeterminació com a poble. Certament, aquest dret

d'autodeterminació, signat l'any 1966 en els pactes –tant els de drets civils i polítics com els de drets culturals, socials–, forma part de la carta de Nacions Unides, i ha estat subscripta, òbviament, per l'Estat espanyol. Tanmateix, l'autodeterminació es subjuga sovint, encara, ancorada a la postguerra mundial, com a dret dels pobles colonials per alliberar-se del domini de les metròpolis. Aquest encotillament conceptual es manté durant la guerra freda, que sacrilitza una artificial congelació de fronteres. Avui constatem que la visió d'un nou ordre mundial en pau no ha d'impedir la relectura del dret d'autodeterminació, perquè constatem, així mateix, que avui, en nom de l'autodeterminació, pobles ben diferents i grups ben diferents dins dels estats reclamen el dret a dirigir el seus propis afers amb més autonomia, amb la independència.

Si sorgeixen noves aspiracions collectives de tan diferents comunitats –i, entre elles, Catalunya–, que aspiren a un millor reconeixement de la seva identitat cultural i política mitjançant l'aplicació del dret a l'autodeterminació, aquest dret, hem de pensar que, potser, no està prou adaptat al dret internacional per a reconduir aquestes noves formulacions.

Calen nous instruments jurídics per a progressar en aquest dret, també en el context europeu. Cal que els estats plurinacionals com l'Estat espanyol es plantegin l'autodeterminació de les nacions que aixopluguen amb un nou capteniment que s'allunyi de la dicotomia simplista i estàtica reduïda a la constitució d'un nou Estat independent o la negació pràctica de la identitat política i cultural del poble que aspira a autodeterminar-se.

Sabem que l'autodeterminació és un dret polèmic, atès el seu caràcter multifacètic dimanant de la polisèmia del mateix concepte, però no podem encallar-nos en el combat dialèctic entre dos discursos nacionalistes oposats: el de la majoria estatal i el de les minories que pretenen autodeterminar-se. Sovint, com és el nostre cas, la polèmica quedarà avortada pels topalls constitucionals i l'exercici del dret d'autodeterminació esdevindrà llavors, per nosaltres, una utopia.

L'autogovern democràtic d'un poble per la lliure decisió dels seus ciutadans obre avui noves perspectives a l'autodeterminació fins ara no explorada. Estic parlant de les reivindicacions nacionalistes subestatals i interestatals sorgides a l'Europa d'avui.

Quina relectura o adequació ens caldria, doncs, en aquest concepte de sobirania i en el dret a l'autodeterminació en el futur ordre jurídic i polític?

Remarquem un cert avenç indiciari en aquest àmbit: ja hem passat d'una hermètica estatalització de relacions internacionals a noves formes segmentades, tant en els àmbits territorials com funcionals. Però no n'hi ha prou. El dret d'autodeterminació cal formular-lo amb peticions concretes, amb reclamacions d'instruments ben específics. L'autodeterminació esdevé, en primer lloc –i cal concloure'n–, un procés d'elecció continu envers la consecució de la seguretat humana i la satisfacció de les necessitats, que té un ampli ventall de possibles resultats i expressions adaptats a diferents situacions. L'hem d'assolir amb principis democràtics,

participatius, protagonitzats per la població que busca la realització de l'autodeterminació sense excloure, evidentment, el referèndum per a la seva aplicació. I en aquest moment això ens porta, finalment, des de Catalunya, a recordar i recomanar a les Nacions Unides que han de respectar i fomentar l'aplicació de l'autodeterminació en el sentit ampli, incloent, per tant, les reclamacions subestats i interestats de les minories nacionals a l'Europa d'avui.

En segon lloc, que han de crear un mecanisme efectiu dins de les Nacions Unides que assessori la resolució de les reclamacions d'autodeterminació des dels conflictes que se'n derivin.

En tercer lloc, han de crear un fòrum permanent de pobles dins el sistema de les Nacions Unides que tingui una funció consultiva dins de l'ONU, coordinat amb l'assemblea dels estats membres.

Finalment, han de donar suport a aquells pobles que malden per l'autodeterminació davant la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides i d'altres fòrums adients.

Finalment –i amb això acabaré, senyor president–, de Catalunya endins entenem que si Catalunya vol assegurar el seu futur, la seva pervivència com a poble, haurà de garantir com a condició necessària la plena aplicació dels drets humans. I caldrà fer-ho amb els paràmetres socioculturals i amb les conclusions sorgides dels informes que elabora el Programa de les Nacions Unides per al desenvolupament.

Catalunya, nació mil·lenària sense Estat propi, gaudeix d'un notable índex de riquesa i un elevat grau de desenvolupament, però té una baixíssima taxa de natalitat. En els propers anys experimentarà grans canvis en la seva estructura demogràfica arran de les migracions extracomunitàries de què s'ha parlat; aquesta allau multiètnica, multicultural i plurilingüe farà de Catalunya quelcom molt diferent de com la coneixem, i el repte per a tots plegats, si m'ho permeten –sens dubte, per a nosaltres, els nacionalistes catalans–, és com aconseguir que retrobem, en la nova Catalunya, una identitat catalana, i per a respondre positivament a aquest repte comptarem, certament, amb la inèrcia d'un país d'acollida, d'una *welcome society*, d'un gresol de cultures com hem estat sempre, però no serà suficient, ni en tindrem prou amb els elements clàssics de la identitat, com la llengua, la cultura, la història i les tradicions. Ens caldrà projectar en el futur una simbologia, un projecte col·lectiu més obert, integrador i capaç de generar complexitats i implicacions; ens caldrà projectar cap al futur un nou catalanisme basat en conceptes de comunitat i modernitat, no pas tant en l'identitari i sobiranista del passat; caldrà refondre els conceptes de nació i societat, els homes i les dones integrants d'una comunitat que es projecta a l'esdevenidor. I, tot això, com a condició absolutament bàsica i necessària, ens caldrà bastir un país solidari, cohesionat i no discriminador, capaç de fomentar la creació de les condicions que facin possible la integració d'aquells col·lectius que, procedents d'ètnies i llengües diferents, s'installin a Catalunya.

Per això, el catalanisme haurà d'«axar» el seu caràcter interclassista i interpartidista; haurà d'ésser instrument de cohesió social, i només en aquestes condicions aconseguirem que el catalanisme sigui entès i acceptat com un element de transversalitat de la societat catalana. Mentre a Catalunya coexisteixi amb el novè lloc de potència regional industrialitzada europea un 20% de pobresa o de llindar de la pobresa, no podem parlar amb la boca plena de respecte dels drets humans a Catalunya. Si aquesta allau multiètnica i multicultural que els anunciava finalment ha d'augmentar aquest abisme entre els més rics i els pobres, tampoc ens en sortirem. Per això, la relectura dels drets humans de Catalunya endins ha d'«axar» –i amb això acabo, definitivament– els nostres deures i responsabilitats.

Només una Catalunya com la que jo he pretès descriure'ls podrà ser la Catalunya catalana que tots volem.

Gràcies, senyor president, senyores i senyors diputats.

El president

Moltes gràcies, senyor diputat. Té la paraula l'honorable president de la Generalitat de Catalunya.

El president de la Generalitat (Sr. Jordi Pujol i Solel)

Senyor president, senyores i senyors diputats, ens congratulem avui, tots, de poder celebrar el cinquantenari de la Declaració universal dels drets humans en un moment en què crec que, tot i totes les matisacions que acaba d'introduir, podem dir que hi ha hagut en aquest terreny un gran, un gran progrés.

Hi ha hagut en el món un canvi molt formidable també en el camp moral. Si comparem la situació actual amb la de l'any 1948 això és evident. No cal anar més lluny: 1948. I no únicament pel fet que avui hi hagi aquest fet tan emblemàtic i tan dinamitzador de tot el procés com és la notícia de la concessió, per part del ministre de l'Interior britànic, de l'extradició del general Pinochet, sinó per totes, moltíssimes més coses que han passat en els últims anys, moltes d'elles, evidentment, de menys transcendència, però en la línia d'allò que algun orador ha dit abans de la feina de cada dia, també, no?

O sigui que sí que és cert que hi ha tantes i tantes insuficiències i tantes falles i tantes vergonyes, però no ho és menys que, només situant-nos a l'any 48 –només situant-nos a l'any 48–, el progrés ja ha estat molt i molt important.

Per tant, penso jo que aquest Parlament pot salutar com un fet altíssimament positiu la lenta evolució de la humanitat cap a la llibertat, la seguretat i la dignitat dels homes que s'ha produït d'ençà de l'any 48 i que, evidentment, es venia produint des d'abans perquè, l'any 48, en realitat, recull tot un procés, tot un esforç que ja hi havia hagut.

No podem oblidar que la humanitat, que nosaltres, els homes, homes i dones, venim del primitivisme, d'un primitivisme que, en certs aspectes i en certs moments, de fet, ha estat barbàrie. I, per tant, per superar tot això hi ha hagut, durant segles i segles, una difícil i dolorosa

7058

sa superació dels instints i del que de més negatiu hi ha en la naturalesa humana.

Catalunya també hi ha fet aportacions en aquest llarg, llarguíssim procés. Des de la institució de pau i treva fins a la doctrina de pacte civil de la nostra tradició jurídica. Però, encara que sigui molt breument, recordem la Declaració, per exemple, de drets, a la nació anglesa de finals del segle XVII, o bé la Declaració d'Independència dels Estats Units, el 1776, on per primera vegada s'estableix clarament la igualtat de drets dels homes. Abans, la Declaració anglesa no hi havia entrat, en les persones concretes; havia dit una cosa molt important, havia establert la separació entre el poder legislatiu i el poder judicial, i la separació entre l'Església i l'Estat, i havia dit –cosa revolucionària– que el rei estava sotmès a la llei i que estava sotmès a la sobirania popular.

Però una nova passa endavant en aquest, com deia jo, gradual procés és establir la igualtat –i abans s'hi ha fet molta referència–, la igualtat dels drets dels homes en la Declaració d'Independència dels Estats Units de 1776.

I ara també hem de saludar com un fet altament positiu, malgrat la circumstància especialment dramàtica i convulsa en què es va produir, però que, de fet, hi va donar llum –va, per dir-ho així, permetre l'aparició d'un món nou en el moment de la Revolució Francesa–, la Declaració dels drets de l'home i del ciutadà; concretament se'n va dir, aleshores, «dels drets de l'home i del ciutadà. 1789».

I tot un procés en aquesta línia, dolorós de vegades, no sempre coronat per l'èxit, però, finalment, sumant i restant, sí coronat per l'èxit de tot el segle XXI fins que s'arriba, després del que ha significat precisament de recaiguda o de retrocés cap a la barbàrie del segle XX, en el qual hem assistit a les pitjors i més cruels i més tiràniques dictadures de tot color polític i de tota ideologia, que, tot d'una, el 48, el 1948, la humanitat, conscient de la mena d'abís en el qual havia estat a punt de caure i on, en realitat, estava encara caient en alguns dels règims totalitaris que van durar fins més tard, bé, fa, pren aquesta decisió de fer la Declaració universal dels drets humans.

Jo crec que val la pena que avui, a part de congratular-nos d'això i de fer la commemoració protocol·lària –i dic «protocol·lària» en el sentit positiu de la paraula–, solemne, institucional, hi reflexionem, i no ho podem fer ara. Però jo sí que els convidaria que cadascú de nosaltres reflexionéssim una mica sobre els drets humans; que els rellegíssim, els drets humans. I els rellegíssim conscients que aquest codi moral és molt exigent. Tot codi moral exigent, millor dit, és molt difícil de complir i requereix molt de temps perquè la gent se l'arribi a fer seu. Passa amb els drets humans com pot haver passat amb els deu manaments: que, de fet, almenys una bona part d'ells, ha estat assumida per tota la humanitat, o per una gran part de la humanitat –almenys, la nostra humanitat occidental. Però, després de tants i tants segles, costa molt aplicar-los, fins i tot en aquells que hi puguin creure més.

I bé, amb els drets humans passa el mateix. I, per tant, requereix aquesta reflexió, i aquesta reflexió autocrítica, perquè segur que nosaltres mateixos en el nostre viure quotidià, no en el terreny de les grans declaracions, ni en el terreny de les preses de posició política, sinó en el nostre viure quotidià, estem atemptant sovint contra els drets humans. Val la pena fer-la, aquesta reflexió.

En la reflexió, a més, tenim present que, com abans s'ha dit, els drets humans són molt diversos, agafen drets molt diversos, intenten donar resposta a drets molt legítims, que, de vegades, són –si més no aparentment– contradictoris. Si més no, aparentment. És a dir, si més no, obliguen a un gran esforç de mútua comprensió i de mútua acceptació de l'altre, de capacitat de posar-se en la pell de l'altre i veure aleshores com el teu dret, que tu consideres i que és inalienable, es pot aplicar de tal manera que no fereixi aquell dret, que també hi és, a la Declaració dels drets humans, de l'altre.

Només que reflexionem –i ho han fet vostès, i ho han fet molt bé– sobre el fet que digui que no hi ha d'haver cap distinció de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió pública, d'origen nacional, d'origen social, de fortuna, de naixement..., només això, en el nostre treball aquí, parlamentari, en el nostre treball de Govern, en el nostre treball polític, en el nostre treball social, m'atreveiria a dir que, en el nostre treball, simplement, de ciutadà i de persona, en les nostres famílies, en el nostre ambient social, costa moltíssim d'aplicar. Però, de tota manera, crec sincerament que, si mirem enrere, veiem que un pas endavant s'ha fet, important.

Aquest article 23, que parla que tothom té dret al treball..., és fàcil de dir i tothom ho subscriu i crec que és bo, per exemple, que tot això coincideixi en un moment en què la Unió Europea diu que posa com a prioritat de la seva acció durant aquests propers mesos o anys justament aquest, el tema de l'ocupació.

Avui, per exemple, vostès han pensat com es pot interpretar el dret que s'especifica a l'article 26: «Els pares tenen, amb prioritat, dret a escollir la classe d'educació dels seus fills»..., bé, obre totes unes perspectives, obli-ga a una certa reflexió.

O bé l'article 12, al qual ja s'ha fet referència abans, que diu que «la gent té dret a la fama i a la reputació i que té dret a no ser agredit» –diu textualment això, l'article 12–, «a no ser agredit en la seva fama i en la seva reputació». I, aleshores, si en comptes de situar-nos en el terreny de les lleis i en el terreny, doncs, de l'ONU i en el terreny dels grans problemes nostres o mundials, ens centrem en el nostre viure quotidià i ens preguntem: nosaltres, polítics –i també la premsa–, si sempre respectem aquest article 12 dels Drets Humans, que diu que no hi pot haver agressió contra la intimitat, no hi pot haver agressió contra la fama i no hi pot haver agressió contra la reputació..., tot això, potser, és baixar una mica al detall massa quotidià i avui fem una sessió solemne, però... de què servirien les accions solemnes si no tinguessin una repercussió sobre el nostre viure quotidià? És clar, en darrer terme, passa una cosa: la maledicència és humana i l'enveja també, i, per més drets humans que hi hagi, sempre haurem de lluitar contra l'enveja i la maledicència i contra altres falles

que tenim d'ordre particular, d'ordre personal, però també val la pena pensar bé això, no fos cas que tots solguéssim fer molts grans discursos i després, per exemple, aquest article 12, sobre la fama i la reputació dels altres, no el respectéssim. O bé no respectéssim altres coses que també són prou quotidianes com qual-sevol d'aquestes possibles discriminacions que he dit abans i a les quals, a més, per altra banda, s'acaba de referir el meu company de partit i de coalició, el senyor Camps.

Permetin-me que els digui una altra cosa, també: després de cinquanta anys, i, com és lògic i, en part, referit a allò que també s'ha dit abans –concretament, el senyor Clotas– de la tercera i quarta generació, dels drets de la tercera i quarta generació, el que passa, simplement, és que hi ha nous problemes que, naturalment, plantegen la necessitat de definir nous drets. Els en diré tres: per exemple, totes les noves tecnologies –ja s'ha dit abans–, la capacitat més gran que hi ha, immensament més gran que no hi havia fa cinquanta anys, de violar la intimitat i de manipular la personalitat i de manipular fins i tot l'opinió pública; sempre hi ha estat aquesta possibilitat, sempre s'ha fet poc o molt, sempre, sempre, sempre, d'ençà que el món és món, però, naturalment, ara això es pot fer amb uns mitjans tan tremendament importants, tan amenaçadors, tan realment espantosos en certs aspectes que és absolutament necessari que ens en protegem, que protegem els nostres drets, els de les persones, vull dir, els de les persones. O bé el progrés científic, i un dia d'aquests l'ONU acaba de fer seva la declaració que ja havia fet la UNESCO sobre el que se'n diu la Declaració universal del genoma, tot el que és la investigació genètica, no? On ens pot dur això? Ningú somniava, ningú sospitava, el 1948, que hi hauria la possibilitat gran que hi ha de la manipulació genètica que avui tenim i on pot dur això, i la humanitat té dret, com a mínim, a interrogar-se, i fins i tot tenim dret a dir: «Mireu: fins allà no hi volem anar o, en tot cas, això ho hem de regular d'aquesta manera». Això no és un problema dels savis, només; no és un problema dels científics, evidentment; és un problema de tots, de tots, de tots nosaltres.

I, després, deixin-me dir una cosa que, el 48, ja existia –i tant que existia!, i potser en alguns aspectes fins i tot més que ara, en una situació, fins i tot, en alguns casos, més crítica, però que, en conjunt, segueix existint avui d'una manera prou dramàtica–, que és el Tercer Món. Els drets humans han servit per resoldre el problema del Tercer Món? Home, alguns problemes, sí; alguns problemes, sí, i d'una manera prou important, i també aquí hi ha un balanç positiu a fer; però, d'altres, no, cosa que, en part, és lògica, perquè, siguem conscients d'una cosa: els Estats més importants que, l'any 1948, van signar la Declaració dels drets humans, l'any 48 eren colonialistes –eren colonialistes. I, de fet, ho han seguit sent molts d'ells i han fet tots els possibles per seguir-ho sent durant molts i molts i molts anys; avui ho són menys o, almenys, no ho són de la mateixa manera. I, tots plegats, érem colonialistes mentalment; em refereixo a l'home blanc d'occident –per dir-ho amb un llenguatge, diguem-ne, potser, una mica impactant. Però, avui, de fet –de fet–, en bona part, amb drets humans, tots els drets humans que tenim sobre la taula i

que prediquem i que proclamem, tot i així, segueix havent-hi un problema molt seriós de Tercer Món. Són coses a plantejar-se.

Permetin-me que, per acabar, faci referència, ja que hem de parlar, en fi, de l'adequació dels drets humans o de la interpretació dels drets humans en el moment actual, a una cosa: article 15 dels Drets Humans: «Tot individu té dret a una nacionalitat». Curiosament, això sempre s'ha silenciado molt. Ahir vaig llegir tres enciclopèdies, buscar tres enciclopèdies (*remor de veus*)... No és que, quan resulta que, de tres enciclopèdies, cap d'elles diu que els drets humans reconeixen el dret a una nacionalitat, vol dir que la versió que s'ha donat dels drets humans ha oblidat això. Per exemple, una d'elles diu: «Reconeix el dret a la vida, a la llibertat, a la seguretat, a la lliure associació i a la resistència contra l'opressió, etcètera...», però no parla en absolut de la nacionalitat, i, les altres, exactament igual. Però ho diu ben clar l'article 15, que deu valer tant com els altres: «Tot individu té dret a una nacionalitat».

És important subratllar-ho, això, perquè els drets humans, en part, ja s'han orientat en aquest sentit, malgrat aquest article, però les interpretacions posteriors molt més encara. En realitat, els drets que s'estan proclamant, que s'han proclamat, són, fonamentalment, uns drets individuals, i els drets individuals, segons diu la Declaració dels drets humans, són insuficients, perquè –i no he vist que ningú hi fes referència– l'article 29 dels Drets Humans –és el penúltim, però val igual que el primer–, l'article 29.1 diu: «L'individu té uns deures envers la comunitat en la qual» –és a dir, «dintre de la qual»– «només li és possible el lliure i ple desplegament de la personalitat». És a dir, sense una comunitat ben establerta, ben sòlida, ben operativa, capaç d'actuar positivament sobre la seva gent, les seves persones, capaç de crear un marc positiu per a la gent, l'individu –article 29– no pot dur a terme el lliure i ple desplegament de la seva personalitat. Tot això hi és; per tant, no cal que ho fem, com dèiem abans, parlant del genoma, no és una novetat, hi és; el que passa és que per la raó que sigui, segurament responent al que en podríem dir les idees dominants en el nostre món occidental durant els últims cinquanta anys, aquest és un tema que no s'ha tret –hi és–, però que s'ha deixat molt de banda. I per a nosaltres, catalans –i alguns de vostès hi han fet referència–, doncs, convé que això, primera, ho tinguem en compte i, segona, ho desenvolupem; és a dir, duquem a terme un desenvolupament intel·lectual i polític del que això significa.

Bé, senyores i senyors, senyors diputats, senyores diputades, senyor president, voldria acabar amb una cita que he llegit avui en el diari, però que em sembla que és molt exacta per fer veure fins a quin punt ens cal fer un esforç, un esforç moral, un esforç intel·lectual, però un esforç moral perquè els drets humans, amb tot, amb el que tenen de drets individuals i de drets col·lectius, amb el que tenen de drets diversos que en un moment determinat, doncs, resulten de difícil compaginar en la pràctica, però que hem de compaginar..., per subratllar això i, per tant, per fer una crida que, d'acord amb l'esperit del que ara els vaig a dir, doncs, siguem capaços de superar-ho com a polítics, com a Govern, com a opo-

7060

sició, com a Parlament, com el que vulguin, però també personalment... És una cita de René Cassin, que va ser un home, realment, que va contribuir molt a la mentalització en la línia, aquesta, dels drets humans; diu: «Els teus drets són els meus deures i els meus drets són els teus deures».

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor president. Moltes gràcies, molt honorable senyor president de la Generalitat.

Abans de concloure aquesta sessió commemorativa, permetin-me uns mots finals que confio que siguin ca-

paços de recollir el sentiment unànim de totes les diputades i diputats del Parlament:

«En el cinquantè aniversari de la proclamació de la Declaració universal dels drets humans, el Parlament de Catalunya vol refermar el seu compromís de promoure els drets i les llibertats fonamentals i, a la vegada, fer una crida a la societat i a la ciutadania de Catalunya a participar activament en totes les iniciatives a favor dels drets humans».

S'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a dos quarts de tres de la tarda i dotze minuts.

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Edició i subscripcions: Servei de Publicacions, Palau del Parlament, Parc de la Ciutadella, 08003 Barcelona. Tel. 304 65 00

Subscripció anual	(edició impresa o en microfitxa)	6.000 PTA.	} IVA inclòs
Subscripció anual	(edició impresa o en microfitxa) conjunta amb el Butlletí Oficial .	13.000 PTA.	
Número solt	(edició impresa o en microfitxa)	120 PTA.	

Dipòsit legal: B-27.966-80 ISSN 0213-7984 Imprès a Multitext, SL, Barcelona.